Επισημάνσεις ΙΟΒΕ: Τα δεδομένα της Οικονομίας

Ανάκαμψη το 2014 στην Ελλάδα, με πιθανότητες αναστροφής

19 Μαρτίου 2015

Σύμφωνα με τους ετήσιους Εθνικούς Λογαριασμούς που κοινοποίησε η ΕΛΣΤΑΤ στις 13 Μαρτίου 2015, η ελληνική οικονομία το 2014, για πρώτη φορά μετά το 2007, κατέγραψε ρυθμό ανόδου του ΑΕΠ, της τάξης του 0,8% (σε σταθερές τιμές), οριακά υπερβαίνοντας την αρχική πρόβλεψη της ελληνικής κυβέρνησης και των διεθνών οργανισμών για ανάπτυξη 0,6%. **Το ΑΕΠ την περίοδο της ύφεσης 2008-2013 υποχώρησε κατά 26,4%, ενώ η προστιθέμενη αξία που παράχθηκε το 2014, σε σταθερές τιμές του έτους 2010, είναι περίπου ίδια με αυτή που παράχθηκε το 2000**.

Ο **κύριος προωθητικός παράγοντας της ήπιας ανάπτυξης το 2014 ήταν η εγχώρια ζήτηση** (δηλαδή η κατανάλωση, ιδιωτική και δημόσια, και οι επενδύσεις), που αυξήθηκε για πρώτη φορά από το 2007, κατά 1,1%, συμβάλλοντας επίσης κατά 1,1% στην άνοδο του ΑΕΠ. Η **συμβολή του εξωτερικού τομέα ήταν ελαφρώς θετική (0,2%)**, ενώ η αρνητική μεταβολή των αποθεμάτων αφαίρεσε περίπου 0,5 της εκατοστιαίας μονάδας από το ρυθμό ανόδου του ΑΕΠ. Η **σύνθεση των στοιχείων της ζήτησης το 2014**, τα οποία καθόρισαν το ρυθμό ανόδου του ΑΕΠ, εμφανίζει **σημαντικά διαφορετική διάρθρωση** συγκρινόμενη με τη διάρθρωση της περιόδου 2009-2013, όταν το πραγματικό εξωτερικό ισοζύγιο ασκούσε σημαντική θετική επίδραση, κυρίως μέσω της μείωσης των εισαγωγών, ενώ η φθίνουσα εσωτερική ζήτηση, φέροντας το βάρος της σταθεροποιητικής πολιτικής, περιόριζε δραστικά την ανάπτυξη.

Διάγραμμα 1: Συμβολή των συνιστωσών του ΑΕΠ από την πλευρά ζήτησης στην ετήσια μεταβολή του (τιμές 2010)

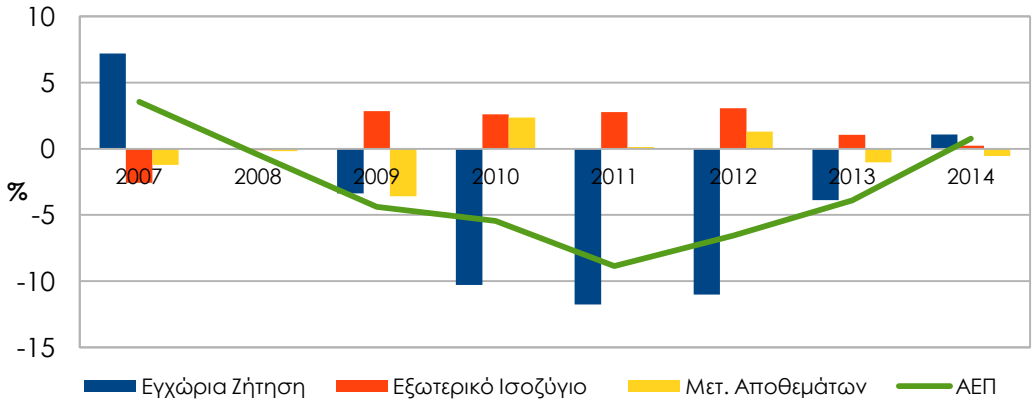

Πηγή: Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Μάρτιος 2015

Αναλυτικά, **η ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας το 2014 οφείλεται κατά κύριο λόγο στην άνοδο της ιδιωτικής κατανάλωσης, κατά 1,3%, και τη σημαντική επιτάχυνση του ρυθμού**

Η σειρά σημειωμάτων «Επισημάνσεις ΙΟΒΕ: Τα δεδομένα της Οικονομίας» σκοπεύει στην παρουσίαση και ερμηνεία ποσοτικών στοιχείων που είναι σημαντικά για τις οικονομικές εξελίξεις. Τη συντονίζει συντακτική ομάδα από ερευνητές του Ιδρύματος και συνεργαζόμενους οικονομολόγους: Μιχάλης Βασιλειάδης, Νίκος Βέττας, Μανόλης Γαλενιανός, Χρήστος Γκενάκος, Svet Danchev, Νίκος Ζόνζηλος, Σταύρος Ιωαννίδης, Βασίλης Μανεσιώτης, Δάφνη Νικολίτσα, Άγγελος Τσακανίκας, Δημήτρης Χριστέλλης. Επικοινωνία: e-mail: info@iobe.gr, τηλ.: 210 9211200-211, www.iobe.gr

ανόδου των εξαγωγών, κατά 9,0%. Οι επενδύσεις σε πάγιο κεφάλαιο παρέμειναν αναιμικές (άνοδος 2,6% από -9,5% το 2013), ενώ **η αύξηση των εισαγωγών κατά 7,4% επέδρασε έντονα ανασχετικά στη βελτίωση του εξωτερικού ισοζυγίου**. **Η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης**, με ικανοποιητικούς ρυθμούς από το δεύτερο τρίμηνο του 2014, **δε στηρίχθηκε στους βασικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της καταναλωτικής συμπεριφοράς των νοικοκυριών**: **Διαθέσιμο ιδιωτικό εισόδημα και πλούτος υποχώρησαν περαιτέρω το 2014**. **Η άνοδος της κατανάλωσης προήλθε από νέα πτώση του ποσοστού αποταμίευσης των νοικοκυριών**, ως απόρροια της βελτίωσης των καταναλωτικών προσδοκιών, όπως καταγράφεται και στα αποτελέσματα των πρόσφατων Ερευνών Συγκυρίας του ΙΟΒΕ. Επιπλέον, **η ιδιωτική κατανάλωση, εκφρασμένη ως ποσοστό του ΑΕΠ, σημείωσε ιστορικό υψηλό το 2014, 72%, αποτέλεσμα που δε συνάδει με το επιδιωκόμενο νέο αναπτυξιακό πρότυπο, που δίνει έμφαση στις επενδύσεις και τις εξαγωγές**.

Οι **επενδύσεις παγίου κεφαλαίου,** παρά την μεγάλη ώθηση στο τελευταίο τρίμηνο του 2014 από την κεφαλαιοποίηση των αμυντικών δαπανών, όπως απαιτεί η μεθοδολογία ESA 2010, αλλά και τη θετική συμβολή των δημοσίων έργων, **δε σημείωσαν ικανοποιητική αύξηση**. **Το ποσοστό των επενδύσεων στο ΑΕΠ διαμορφώθηκε σε 11% το 2014**, όσο και το 2013, **τιμή που είναι η χαμηλότερη της περιόδου 1995-2014**. Αυτό το **ύψος επενδύσεων είναι εντελώς ανεπαρκές** για την **αναπλήρωση της από-επένδυσης** των τελευταίων ετών και την **ενίσχυση της μεσοπρόθεσμης δυνητικής παραγωγικής ικανότητας** της οικονομίας, η οποία πλήγηκε έντονα τα χρόνια της κρίσης από φαινόμενα υστέρησης.

Η σημαντική άνοδος των εξαγωγών είναι μια ιδιαίτερα θετική εξέλιξη. Φαίνεται ότι τα κέρδη ανταγωνιστικότητας αρχίζουν να αποδίδουν καρπούς. **Τονίζεται ιδιαίτερα η άνοδος των λοιπών υπηρεσιών (κυρίως εξαγωγές λογισμικού και κατασκευαστικών υπηρεσιών),** οι οποίες το 2014 αυξήθηκαν κατά 20% (βάσει στοιχείων της Τράπεζας της Ελλάδος), καλύπτουν το 14% των εισπράξεων από υπηρεσίες και μαζί με τον τουρισμό και τη ναυτιλία εξελίσσονται σε κινητήριο δύναμη της επιχειρηματικής ιδιωτικής ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Δεδομένων των μεταβολών στις βασικές συνιστώσες του ΑΕΠ, **η ανάκαμψη το 2014 δεν εγγυάται την απαρχή μιας διατηρήσιμης αναπτυξιακής προοπτικής της ελληνικής οικονομίας. Για αυτή την εξέλιξη απαιτείται σημαντική αύξηση του ποσοστού των επενδύσεων στο ΑΕΠ που θα εκτείνεται σε βάθος χρόνου**. Ανάκαμψη, στηριζόμενη κυρίως στη βελτίωση των καταναλωτικών προσδοκιών, που βραχυχρόνια τροφοδοτούν την άνοδο της κατανάλωσης, αλλά και της εισαγωγικής ζήτησης, η οποία εξάλειψε το μεγαλύτερο μέρος της θετικής επίδρασης των εξαγωγών, υποδηλώνει ότι η πρόοδος παραμένει εύθραυστη. Πάρα ταύτα, η περυσινή ήπια ανάπτυξη είναι ένα πολύ θετικό πρώτο βήμα. Όμως, εφόσον η αβεβαιότητα που περιβάλλει την πολιτικοοικονομική συγκυρία παραταθεί, αυτή η εξέλιξη θα τείνει να ακυρωθεί. Τα στοιχεία ετήσιων Εθνικών Λογαριασμών που σχολιάστηκαν, δείχνουν ότι **η πολιτική που εφαρμόστηκε τα τελευταία χρόνια, πέραν της επιτυχούς απαραίτητης δημοσιονομικής προσαρμογής, δεν ήταν επαρκώς αποτελεσματική στο μετασχηματισμό της οικονομίας προς την κατεύθυνση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου**, το οποίο να βασίζεται κυρίως στις επενδύσεις, με παράλληλη μεταφορά πόρων στους τομείς των διεθνώς εμπορευσίμων αγαθών, για την υποκατάσταση των εισαγωγών από την εγχώρια παραγωγή και την αύξηση των εξαγωγών. **Η άρση των αβεβαιοτήτων και η προώθηση μεταρρυθμίσεων ενίσχυσης του επιχειρηματικού κλίματος για την προσέλκυση των αναγκαίων επενδυτικών πόρων προκύπτουν ως οι αναγκαίες προτεραιότητες για βιώσιμη ανάπτυξη**.